

Pöytyä

Rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet

Kunnanhallitus 4.5.2026 §
Kunnanvaltuusto 15.6.2026 §

Sisällys

1. Yleistä rahoitus- ja sijoitustoiminnan lähtökohdista.....	2
2. Rahoitustoiminta	2
2.1 Laina-aika ja lyhennykset.....	3
2.2 Kunnan myöntämät takaukset ja lainat	3
3. Rahoitusriskit.....	4
3.1 Riskienhallinta.....	4
3.2 Lainojen suojaaminen	5
4. Sijoittaminen ja siihen liittyvät linjaukset.....	6
4.1 Sijoittamisen vastuullisuus	6
4.2 Sijoitustoiminnan riskit.....	7
4.3 Sijoitusten allokointimäärittely	7
4.4 Lahjoitus ja muiden siihen liittyvien varojen käyttö	7
4.5 Varainhoito	7
5. Seuranta ja raportointi	8

1. Yleistä rahoitus- ja sijoitustoiminnan lähtökohdista

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaisesti valtuusto päättää kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet ohjaavat kunnan rahoitustoimintaa. Rahoitustoiminnan periaatteissa on määritelty rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet ja linjaukset, riskienhallinta, vastuut ja valtuudet sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan raportointi.

Pöytyän kunnan hallintosäännön taloudenhoidon 10. luvun rahatoimen hoitamisen 96 §:n mukaisesti valtuusto päättää kunnan varallisuuden hoidosta, sijoitustoiminnasta sekä lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Lainan ottamisesta ja antamisesta ja kunnan muusta rahatoimesta päättää valtuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen kunnanhallitus, jos päätösvaltaa ei ole delegoitu toiselle viranomaiselle. Kuntalain (410/2015) pykälän 39 mukaisesti kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta.

Hyvän taloudenpidon ja rahatoimen keskeisiin käytännön tehtäviin kuuluu myös luonnollisesti maksuvalmiuden ylläpito, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja mahdollinen rahavarojen sijoittaminen. Rahavaroja pyritään hoitamaan siten, että maksuvalmius on turvattu, maksuliikenne on ajantasainen, lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat sekä leasingrahoitusmaksut ja lyhennykset maksetaan ennakkosuunnitelman mukaan ja rahavarat on sijoitettu hyväksytyjen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnassa on tärkeää tunnistaa kuntaan kohdistuvat riskit ja määrittää riskirajat. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan suunnittelussa tulee huomioida talouden tasapaino, rahoituksen optimointi ja markkinoiden vaikutus kuntaan. Rahoituksen, sijoitusten ja toteutettujen toimenpiteiden seuranta ja valvonta tulee toteuttaa säännönmukaisesti.

Kunnan hallintosäännön 6. luvun 29 §:n mukaisesti kunnanhallitus päättää kasvavarojen ja talletusten sijoittamisesta ja edelleen 10. luvun 96 §:n mukaisesti käytännön rahatoimesta vastaa talouspäällikkö. Kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen rahoitus pyritään järjestämään yhtenä kokonaisuutena siten, että siitä hyötyvät kaikki konserniin kuuluvat yhteisöt. Hallintosäännön 5. luvun 27 §:n mukaisesti tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan sekä rahoituspäätöksistä konsernijohdolle.

2. Rahoitustoiminta

Pöytyän kunnan rahoitus muodostuu verotuloista, valtionosuuksista, maksu- ja myyntituloista, avustuksista ja vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta. Näillä tuloilla katetaan käyttömenot, investoinnit, kiinteistöleasingin lyhennykset sekä muut lainanhoito- ja rahoitusmenot. Laina- ja leasingrahoitusta käytetään pääosin vain kunnan pitkän tähtäimen toimintaa tukevien investointien toteuttamiseen.

Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen rahoitukseen. Lyhytaikaisen (alle 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat

- kuntatodistukset,
- luottolimiitit,
- velkakirjalainat ja

- konsernitili.

Pitkäaikaisen (yli 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat

- velkakirjalainat,
- joukkovelkakirjalainat ja
- leasingrahoitus.

Lyhytaikaista rahoitusta tarvittaessa hyödynnetään ensisijaisesti kuntatodistusohjelmia ja rahalaitosten luottolimiittejä.

Pitkäaikaisen rahoituksen ottovaltuuden päättää valtuusto talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kunnan pitkäaikaisen vieraan pääoman hankinta toteutetaan ensisijaisesti kahdenvälisillä velkakirjalainoilla. Pitkäaikaisessa rahoituksessa voidaan käyttää myös leasingrahoitusta ja joukkovelkakirjalainoja.

Velkakirjalainoissa toisena sopijaosapuolena voi olla rahoitusmarkkinoilla toimivat yhteisöt, joilla on virallinen toimilupa. Lisäksi sopijaosapuolena voi olla rahoitusmarkkinoilla toimivat koti- ja ulkomaiset yksityiset sijoittajat. Leasingrahoituksen vastapuolena voi olla muita vastuullisia tahoja. Keskeisimpiä leasingrahoituksen muotoja ovat rahoitusleasing ja käyttöleasing.

Investointien rahoituksessa voidaan hyödyntää kestäväää rahoitusta, mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat tähän rahoitukseen ja rahoituksen ehdot ovat kilpailukykyiset.

2.1 Laina-aika ja lyhennykset

Laina-aikaa tarkastellaan lainan tarpeen, investoinnin, käyttöiän ja poistojen mukaisesti. Laina voidaan ottaa enintään investoinnin poistoajan mittaiselle ajankaksolle. Lainojen takaisinmaksu voidaan toteuttaa tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisinä. Lainasalkun hoidossa on huomioitava lainojen erääntymisen hajauttaminen.

2.2 Kunnan myöntämät takaukset ja lainat

Kunnan tulee takauksia ja lainoja myöntäessään huomioida kuntalain (410/2015) § 129, jonka mukaisesti kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.

Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Riittävä vakuuksien tai vastavakuuksien määrä arvioidaan hankekohtaisesti. Takausprovision määrä vahvistetaan tapauskohtaisesti ottaen huomioon yhtiön toiminnan luonne ja taloudellinen riski. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

Kuntalain 129 §:n momentin 2 mukaisesti kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Kunnalla on mahdollisuus antaa takauksia myös ei-taloudelliseen toimintaan tai taloudelliseen toimintaan, joka ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla tai

toimintaan, joka liittyy kunnan liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain tai nuorisolain mukaisten tehtävien edistämiseen.

Omile konserniyhteisöille voidaan myöntää myös oman pääoman ehtoista rahoitusta. Mahdollisia rahoitusinstrumentteja ovat kaikki kulloisenkin lainsäädännön mahdollistamat välineet, kuten esimerkiksi osakepääoman ja peruspääoman merkintä ja lisäys, sijoitus vapaan oman pääoman rahastoon, pääomalaina ja vaihtovelkakirjalaina.

Kunnan tulee huomioida Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artikla 107, jonka kohdan 1 mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuen katsominen valtiontueksi edellyttää artiklassa mainitun neljän kriteerin samanaikaista täyttymistä; tuki on myönnetty julkisista varoista, tuki on valikoiva, tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklassa 108 kohdassa 3.2. seuraavien edellytysten täytyminen (kaikkien ei tarvitse täytyä) riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus tai kunnan takaus ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa,
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti,
- takaus ei kata enempää kuin 80 % lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä,
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (takausprovisio).

3. Rahoitusriskit

Rahoitusriskejä on tärkeä ennakoida ja hallita. Rahoitukseen liittyviä riskejä ovat markkinoiden hintariski, saatavuusriski, jälleenrahoitus- ja maksuvalmiusriski.

Lainamarkkinoiden hintariski sisältää sekä korkoriskin että valuuttariskin. Koron osalta riskinä on markkinakoron ja korkomarginaalin muutokset. Valuuttariski sisältää valuuttakurssien vaikutuksen rahoitukseen.

Saatavuusriski tarkoittaa rahamarkkinatilanteen muutoksia siten, että niillä on vaikutuksia rahoituksen saatavuuteen. Huono markkinatilanne voi vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen siten, että toivottua rahoitusmallia ei ole saatavilla.

Jälleenrahoitusriski tarkoittaa erääntyvän rahoituksen uudelleen rahoitusta. Jälleenrahoitusriskiin sisältyy hinta- ja saatavuusriskit, joiden myötä rahoituksen hinta on noussut ja saatavuus vaikeutunut.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa tilannetta, jossa maksuvalmius on heikentynyt, eikä riitä lainanottoon ja kustannusten maksamiseen.

3.1 Riskienhallinta

Kunnan rahoitukseen liittyvien riskienhallinnassa on ensisijaisen tärkeää mitoitaa investoinnit vastaamaan kunnan tulorahoitusta. Investointien suuruus ja määrä on olennaista huomioida talousarvion valmistelussa ja investointien pitkäaikaissuunnitelmassa. Kunnan velkaantumistasoa kasvua on hyvä arvioida säännöllisesti ja rajoittaa tarpeen mukaan.

Markkinoiden hintariskin yksi hallintakeino on ulkopuolisen rahoituksen jakaminen kiinteäkorkoisiin ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin. Tämän osalta tulee huomioida lainojen markkinatilanne. Muita markkinoiden hintariskin hallinnan keinoja ovat korkosuojaus sekä rahoituksen hajauttaminen rahoituslähteen, lainaajan pituuden ja lyhennystavan osalta. Tasaisella laina-aikajakaumalla pyritään lainojen tasaiseen erääntymiseen.

Tasapainottamalla lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta turvataan kunnan rahoituksen tilannetta. Pitkät laina-ajat ja kiinteät korot vähentävät riskejä liittyen markkinakorkojen muutoksiin. Lyhytaikainen rahoitus mahdollistaa lainojen matalimmat korot ja korkomarkkinoissa tapahtuvan koron laskun hyödyntämisen. Pöytyän kunnan tavoitteena on alhaiset korkokulut ja ennustettavuus kassavirroissa. Lähtökohtana on oman riskiaseman tunnistaminen ja korkoriskin arviointi tilikauden tuloksen näkökulmasta.

Hintariskiin sisältyy myös valuuttariski, jos kunta ottaa velkaa tai sijoittaa muussa valuutassa kuin euroissa. Keskittämällä rahoitusvaihtoehdot euromääräisiin instrumentteihin pienenee valuuttariski. Pöytyän kunta ei ota rahoitushankinnassa valuuttariskiä.

Saatavuusriskiä hallitaan monipuolisilla rahoitusvaihtoehdoilla ja näiden hyödyntämisellä. Maksuvalmiuden ylläpito pienentää myös rahoituksen saatavuusriskiä. Maksuvalmiusriskiä hallitaan kunnan kassavaroilla. Pöytyän kunnan tavoite likviditeetin eli kassavarojen riittävyudessa on kattavuus vähintään seuraavan 30 päivän tarpeiksi.

Jälleenrahoitusriskiin vaikuttavat hintariskit ja saatavuusriskit ja näin ollen jälleenrahoitusriskien hallintaan vaikuttavat myös kassa- ja maksuvalmiussuunnittelu sekä lainojen suunnittelu. Jälleenrahoitusriski on tärkeä pitää tasolla, joka pystytään kunnan talouden osalta hallitsemaan.

3.2 Lainojen suojaaminen

Lainojen suojaamisessa kunnan tavoitteena on, että lainat jakautuvat lyhyt- ja pitkäaikaisiin lainoihin, riippuen vallitsevasta lainojen korkotasosta. Pitkäaikaiseen investointien rahoitustarpeeseen hankitaan yleisesti pitkäkestoisia ja vakaita rahoitusmalleja. Tällä tavoin minimoidaan rahoitukseen kohdistuvat markkinatilanteen muutosten vaikutukset.

Korkosuojausmenetelminä sallittuja ovat

- kiinteä korko,
- vaihtuva korko,
- koronvaihtosopimus (swap).

Lainasalkun suojausasteen eli kiinteäkorkoisten lainojen osuuden lainasalkusta tulee olla vähintään 50 %. Suojatuksi katsottuja lainoja ovat kiinteäkorkoiset lainat ja johdannaisopimuksilla kiinteiksi muutetut vaihtuvakorkoiset lainat. Suojausasteen tasoon vaikuttaa yleinen markkinatilanne ja siihen liittyvä korkonäkemys.

Lainojen suojaamisessa seurataan rahoitusmarkkinoiden tilannetta. Korkosidonaisuusrajoista voidaan poiketa, mikäli rahoitusmarkkinoiden tilanne sallii. Lainasalkun suojausasteen nostoa on tarkasteltava ennen korkojen nousua. Korkokulujen kasvaminen liian suureksi pyritään ehkäisemään korkokattoa hyödyntämällä. Laskusuhdanteen aikaan puolestaan voidaan vähentää lainasalkun suojausastetta.

4. Sijoittaminen ja siihen liittyvät linjaukset

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaisesti kunnanvaltuusto päättää kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista. Sijoitustoiminta tarkoittaa kunnan kassavarojen ja toimialoihin liittyvää sijoittamista.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan ja varallisuuden hoidon ohjeiden mukaisesti toimialoihin liittyvällä sijoittamisella edistetään kunnan toimintaan liittyviä päämääriä ja yksinomaan voiton tavoittelu ei tule olla vaikuttimena sijoittamiseen. Kassavarojen sijoittaminen liittyy maksuliikenteen hoidosta ylijäävien varojen sijoittamiseen.

Sijoitustoiminnan toteutuksessa on huomioitava Kuntaliiton ohje: ”Kassavarat tulee sijoittaa turvaavasti ja tuottavasti. Turvaavuus tarkoittaa sijoitusten luotto- ja hintariskien rajaamista siten, ettei vaaraa pääoman menettämisestä ole tai se on vain vähäinen. Pörssiosakkeissa ja osakerahasto-osuuksissa hintojen muutokset voivat olla nopeita ja suuria, jolloin hintariski voi olla merkittävä. Luottoriskiä on muun muassa erilaisissa velkasijoituksissa. Korkoriski sisältyy kaikkiin rahoitusmarkkinoiden toimenpiteisiin, joissa on korkotekijä.”

Pöytyän kunnan sijoitustoiminnan lähtökohtana on varautuminen kunnan pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseen. Sijoitusten osalta kunnan tulee huolehtia, että sijoitustoimintaan sijoitettu pääoma on turvattu ja kunnalla on sijoitettuun pääomaan nähden riittävät vaikutusmahdollisuudet. Sijoitustoiminnassa on myös huomioitava kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Sijoituksista ei ole tarpeen saada säännöllistä kassavirtaa.

Sijoitustoiminnan tulee olla lähtökohtaisesti taloudellisesti tuottavaa. Sijoitusten tulee vähintään säilyttää reaaliarvo ja kattaa sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Sijoitustoiminnan tuottoa voidaan tarkastella kokonaisuutona, joka sisältää sijoituskohteen arvomuutoksen, saatavan koron, osingon tai muun kassavirran summan huomioon ottaen vähennettävällä varainhoidon kullalla.

Likviditeetin hallinta on tärkeä osa sijoittamispäätöstä tehdessä, ja jonka tavoitteena on varmistaa, että sijoitetun kohteen markkina, sen laajuus ja säännöt takaavat sen, että sijoitusten lunastaminen tai muuttaminen kassavaroiksi ei vie kohtuuttoman pitkää aikaa. Arvopaperimarkkinoiden likviditeetti kuvaa esimerkiksi kykyä välittää kauppooja nopeasti ja tehokkaasti. Yleisesti se tarkoittaa maksuvalmiutta ja -kykyä ja toisaalta jonkin omaisuuserän muutettavuutta rahaksi.

Kunnan sijoittamisesta päätetään vuosittain talousarviossa, valtuuston erikseen tekemässä sijoituspäätöksessä tai kunnanhallituksen sijoitusseminaarissa valtuuston valtuuttaman ohjeistuksen mukaan. Hyvän taloudellisen tilanteen ja reilujen tasevarojen mahdollistaessa, tulee tehdä sijoitussuunnitelma, jossa eritellen sijoituksiin käytettävissä oleva rahamäärä, sijoitusaika, riskienarviointi ja sijoituskohteiden määrittely.

4.1 Sijoittamisen vastuullisuus

Kunta on vastuullinen varallisuuden sijoittaja, joka taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioi mahdollisuuksien mukaan eettiset ja vastuulliset periaatteet. Hyvänä mittarina voidaan pitää ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien vastuuiden huomioiminen, joka tunnetaan ESG-määrittelyinä (Environmental, Social ja Governance). Sijoituskohteet, niiden toimialat tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kunnan tehtävien, arvostusten ja

toimintaperiaatteiden kanssa.

4.2 Sijoitustoiminnan riskit

Sijoitustoiminnan tulee perustua hallittuihin riskeihin. Riskienhallinnassa keskeistä on tunnistaa ennakoivasti toimintaan liittyvät olennaiset riskit, arvioida niitä ja suojautua niitä vastaan kunnan riskienhallinnan periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti.

Sijoitustoiminta voidaan mahdollistaa vain ilman maksuvalmiusriskiä, joka tarkoittaa, että kunnan maksuvalmius- ja tasetilanne on tarpeeksi hyvä ja likvidit kassavarat ovat riittävän suuret eikä vaarana kunnan varsinaista palvelutuotannon ydintoimintaa. Tämän lisäksi pyritään alentamaan maksuvalmiusriskiä hajauttamalla sijoitukset niin ajallisesti kuin määrällisesti sekä kohdentamalla varallisuuden hoito likvideihin sijoituksiin, jotka ovat realisoitavissa eli muutettavissa kunnan käytettäväksi rahavaroiksi nopealla aikataululla.

Sijoitustoiminta pyritään tekemään pitkäaikaisina sijoituksina niin, että hyvän taloudenpidon strategisessa linjauksessa varaudutaan pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseen. Sijoitustoiminnan tulee perustua taloudelliseen tuottoon ja sen tulee olla matalariskistä. Sijoittamisen rahoittamista lainanotolla pidetään pääsääntöisesti kiellettyinä.

4.3 Sijoitusten allokointimäärittely

Kunnan ensisijaiset sijoituskohteet ja allokointi jakaantuu riskitason mukaan kolmeen omaisuuslajiin, jotka ovat korkosijoitukset, osakesijoitukset ja muut sijoitukset. Tarkemmassa sijoitussuunnitelmassa määritellään näille prosentuaaliset kohdistusmäärät, joiden vaihtelu- ja maksimimäärissä voidaan hajautuksia tehdä. Lisäksi omaisuuslajien sisällä erityisesti osakesijoitusten kohdalla hajautus pitää olla riittävän laaja.

Vaikka pitkän aikavälin tarkastelussa osakesijoitusten tuotto on ollut parempi kuin korkosijoituksissa, niin varallisuuden hoidon ja sen kohdentamisen pääpaino on korkosijoituksissa. Muut sijoitukset voivat olla esimerkiksi kiinteistö-, tontti-, metsä- ja pääomasijoitukset.

4.4 Lahjoitus ja muiden siihen liittyvien varojen käyttö

Kunta hallinnoi useita lahjoitus- ja testamenttitilejä, joihin liittyy yleensä erittäin tarkoin määriteltyjä ehtoja, sääntöjä sekä käyttörajoituksia. Mikäli vastaavanlaisien varojen tai rahastojen käyttöä ei ole erillisillä ehdoilla rajoitettu, tulee näiden rahastojen varojen sijoittamiseen soveltaa Pöytyän kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteita. Yleisperiaatteena on, että lahjoitus- ja testamenttivarat säilytetään alhaisella riskillä sijoitettuna tai omilla rahatileillä siten, että ne ovat käytettävissä joustavasti sääntöjen ja ehtojen edellyttämällä tavalla.

4.5 Varainhoito

Kunta voi tarvittaessa käyttää Finanssivalvonnan hyväksymiä tunnettuja sijoitusneuvonnan ja varallisuuden hoidon palveluja toimintojen optimoimiseksi ja riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi huomioiden mahdollisuuksien mukaan paikallinen osaaminen.

Varainhoito voidaan luovuttaa osittain tai kokonaan yhdelle tai useammalle varainhoitoyhtiölle joko konsultointipalveluna tai täyden palvelun hoitona

valtakirjaluovutuksella. Varainhoitopalvelut voidaan myös kilpailuttaa tarpeen mukaan.

5. Seuranta ja raportointi

Kunnanhallitus seuraa näiden periaatteiden toteuttamista. Kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnasta raportoidaan kunnanhallitukselle vuosittain.